

עין משפט
נר מצוה

יד א מיי פין מהלסת
נכרות הלכה י סמג
ענין יב:

ⓘ

תורה אור השלם

- רשם הקהר השלישי חזקל הוא החזקל קדמת אשור והקהר הרביעי הוא פרח: בראשית ב די
- והיה בעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חם והיה עלתו רענן ובשנת בשרת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי: ירמיהו יז ח
- מלאךך ודמךך לא תאמר קבור בןך תתן לי: שמוח כב כח

ⓘ

שיטה מקובצת

א) ורבים והכמים אורמים פרת שמו אמר מר שמוסיו פרים ורבים מסייע: פ' מכיפה: ע' בערוך ערך כב: א פליגא ס"א דשמואל ארשמואל: דאמר: א הלוקח: א פרת מוראש: פרת מקלחין: א שגדל מאליו בלא שום מטר: מכיפה: מאליו בלא שום מטר חיבת ורבה נמחק: א חיבות וזחלין נובעין נמחק: א ופליגא דשמואל ארשמואל דאמר שמואל חיבת ידידה (דשמואל) נמחק: א בוזחלין דבכל שעה: א עבד לבתתה: א רביעי אלא הכי קאמר הוא פרת: א ביושר כדוך הליכו ולכן עומד בשמו ובפרשת: א ורבי מאיר משמע כו דקאש שליך נקראש שמו: א ית ויתר אלא לפי: א ממתברין פמנו: א שן רית ס"א רש"י: א והוא זכרתה דמית חיבת רמיא נמחק: א חיבתו: א וכן וכן דעה נמי: א דחלפא אבי וורא: אלא יוצא במדבר מבי עמוד האור ע"ג ורד"י ג"ע במעבר לעירוב מכה אור: אן ליכא אימר בירידתי נפל: אן בקוטרס דמי גשמיים: אן יצא המטל ועשה מקוה בתחלה אות ל' נמחק: אן באשבורן אלמא לכל מילי ית מקוה לרין מעין ולא מעין לרין מקוה: אן אצ"ט שדור מי שמים מתננסים בו וחיבת שמים מכונסים שם במקוה נמחק: אן קאמר והוים לחוצה לכמהיו רב וקאמר ולאו אות ה' נמחק: אן ומפרשי דרגלי (שבדורס) (השוררים) היו נקובים כמציא רמון: אן שכל בני בית החרה: א באשבורן דמה נפשד: אא המעין ובהדיא נמחק שמתהוין: אן למטבייא דב' חיבת דקאמר נמחק: אן דקאמר בקרקע: און להטביל (בקריעותא): אן לא רהיא דאפילו לא: אן נפשיה שטחיה מטהרי אצ"ט דרלמא ורובא: אן דשמואל דהכא ואבוא:

ⓘ

רבינו גרשום

עינאת דמידליין. שבראשי החרים שריאין שאין יוצאין ממנו: הנהו סולמי דפרת ניהו. כלומר טילותו נמשכין ממנו תחת הארץ ונובעין על ראשי ההרים: הוא פרת דמעיקרא. להכי כתוב ביה הוא לומר שהיו קודם האלו: מימיו פרוי ורבי. שמתגברין ביתרו: מכיפה מתברך. מגדוהי הוא מתברך שאינו מתגדל לא מגשמים ולא מועציות אלא מצמצו והיינו פליגא דרב דאיתו דאמר סהיא רבא פרת לומר שגשמים הוא מתגדל: ומפצי ביומי תשרי ומניחין בקרקעית

נה:

הוא פרת דמעיקרא. פירוש ולא מפני שהוא קטן קורהו רביעי יא' דהוא פרת דמעיקרא ששמו פרת מקודם שמתחיל ליפרד לר' ראשים וכשמתחיל ליפרד יוצאים הנהרים זה לנדה זה א) (וזה לנדה א) ופרת הולך ציושר יא' לדרך הילוכו ובפרשת שקלים יסד רבי אליעזר הקליר צטילוק דפרת תוקפו כנגד שני נהרות וכן משמע בצראשית רבה שהוא גדול שאומרים לפרת מפני מה אין קולך הולך והוא אומר א) פירותי מעידין עלי אומרים למדקל מפני מה קולך הולך והוא אומר הלואי אשמיע קולי ואראה משמע דמדקל קטן מפרת וקאת קשה דאמר צפרק כל הנשעצין (שנעות דף מו: מ:) עד הנהר הגדול נהר פרת עבד מלך כמלך דמשמע דוקא משום א"י קורהו גדול: **מסייע** י"ה לשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפה מיבריך.

אע"ג דשמואל איירי בכל הנהרות יא' ולר"מ משמע דנקט פרת דוקא דנקרא שמו פרת שמימיו פרים ורבים אינו אלא משום דפרת מתצרך יותר יא' לפי שהוא תשוב יותר מן האחרים אי נמי לפי שהוא ראש לכולם נקרא פרת ע"ש שכולם מתצרכי א) נמכיפה דפרת] וכן ע"י שן ר"ת בתשובה לפי שפרת הוא למעלה מכל הנהרות והוא י' רמיא א) שכל הנהרות שומין ממנו תלה הכתוב א) פריה ורביה זו כשהוא רבה כל הנהרות רצין: **מכיפיה** מיבריך. מסלע שלו כדמתרגס סלע כיפה:

מטרא במערבא סהרא רבה פרת. כאן משמע דפרת הולך מא"י לנצל וכדפרישית לעיל צפ' מומיין אלו (דף מד:) משמע מתוך כך דגן עדן בצמער העולם דנצל הוא נצפונות מורחית של א"י ולהכי קרי להו בני צבל לא"י מערבא ואמרינן צלא יחסור (ב"ב דה: דה:) דנצל נצפונות של א"י עומדת דכתיב מנפון תפתח הרעה וגו' אלמא פרת הולך ממערב למזרח ומשמע שכן הוא מתחלת יצאמו כדאמרינן הוא פרת דמעיקרא אלמא דגן עדן בצמער העולם וכן משמע צב"ר דקאמר בכל מקום מזינו רוח מורחית קולטת א) קולטת] אדה"ר דכתיב ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרזים א) קולטת] אין דכתיב וישצ בצרך נוד קדמת עדן א) וגבי משה נמי דכתיב אן יבדיל משה שלש ערים מורחה שמש משמע שעולם ההי שנכנס בו אדה"ר הוא בצמורחו של ג"ע ש"מ א) בצמערב העולם ותימה

דצפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף קד:) אמרינן דשמאש האי דסומקא כפרא ופניא כפרא דחלפא א) אורדיי דגן עדן משמע דצמורח העולם קאי דצשחרית חמה צמורה וכן פי' שם רבינו שמואל מדכתיב ויטע גן עדן מקדם ואע"ג דמתרגמינן מלקדמין מכל מקום משמע נמי מורח דהכי נמי קדמת עדן מקדם לגן עדן משמע צב"ר שהוא מורח ומתרגס מלקדמין ומיהו קרא איכא לדחויי שהוא מורחו של עדן אצל עדן גופיה בצמערב העולם וההיא דב"ב איכא לפרושי דלא חלפא ממש קאמר אלא צשחרית כשחמה יוצא יא'ו' מכה עמוד האור על גבי א) חדרי דגן עדן צצמערב ולערב מכה אור של גיהנם צצמורה ואין חימה על הטעם זה דנכל ענין כשנפרש כריך לאומרו דקאמר התם ואיכא דלמרי איפכא ולא מסתבד לומר דפליגי צהכי דמר סבר גן עדן צמורה ומר סבר צמערב א) ו**בפצי** ביומי תשרי. פירש בקוטרס שנותנות המפלים תחת רגליהם במים מפני הטטע שלא ימוך וכן משמע פרק מיעוקם (מה דף סו:) דאמר שמואל בר בר יתחק אשה לא מטבול צנמל ואע"ג דהשתא ליכא טיט אימר דדידינוי נפל פירוש ע"י ידידו שמדדה את עצמה ובתרה מייתי הך דאצוה דשמואל דהכא ובתרה מייתי הא דאמר רב גידל אמר רב נתנה תצטיל לצנה וטבילה לא עלתה לה טבילה ואע"ג דהשתא ליכא אימר דדידינוי נפל ור"ת מפרש ומפלי משום לניעות שהנהרות קטנים בימי תשרי ופורים להו מפלים שלא יראו אותן כדי שלא תמהרנה לטבול מפני הצונח ולא טבולו שפיר והיינו טעמא נמי שלא תטבול צנמל לפי שמצויים שם בני אדם וממהרת לטבול משום א) ציעקן דאינטי דומיא דההיא דקאמר התם לעיל אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס ומפרש התם משום דבעיתא דלמא נפלה ולא טבילה שפיר ולא גרסינן צהדיא דנמל ואע"ג דהשתא ליכא יא' **שמיא** ירבו מי נוטפין ע"א הווחאין והווי צוהי מי נשמים רובא. וכדפי' בקוגט' יא' ומי גשמים אין מטהרין צוזחלין כדקתני צב"כ מעיין מטהר צוזחלין ומקוה צאשבורן ואור"ת דאשבורן דמקוה דוקא למעוטי צוזחלין אצל צוזחלין דמעיין לאו דוקא למעוטי אשבורן אלא ה"ק המעיין מטהר אף צוזחלין אצל מקוה מטהר דוקא צאשבורן רגבי ליכא מייתי לה התם צב"כ דקתני מה דקתני מה מעיין אף מקוה בידי שמים יא' א) עשה מקוה לכתחלה אי מה מעיין מטהר בכל שהוא אף מקוה מטהר בכל שהוא מ"ל אך מעיין מעיין אף מקוה ומהמקוה צמ' סאה אי מה מעיין מטהר צוזחלין אף מקוה מטהר צוזחלין מ"ל אך מעיין

מעיין צוזחלין והמקוה צאשבורן יא' ויש להציא ראייה מים שעשה שלמה שהיו הכהנים טובלין צו אע"פ יא' שהמים מכונסים שם צמקוה ומיהו יש לחכות דצירושלמי קאמר יא' והיה לרחה הכהנים צו ולאו כלי הוא יא' ומפרש דרגלי השורים נקובים כמוציא א) וא"כ אפשר שיהיו צוזחלין וכן מקוה שעל יא' הפרווה צפ' אמר להם הממונה (ויומא דף לא.) שהיה מעין עיטס והיה כהן גדול טובל צו אפשר שנכנסין מזד אחד ויואלין מזד אחר ומיהו זה דבר פשוט דמי מעיין שנפסקו מן המעיין שמתהרין צאשבורן א) ממה נפשך שהרי נעשו מקוה מאחר שנפסקו מן המעיין לא) שמתהרין וצהדיא תנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"א) מעיין שהעצירו על גבי צריכה והפסיקו הרי הן כמקוה חזר והמשיכן כו' ומשקה צי מתצבאין לא) דקאמר צפ' קמא דפסחים (דף פ' א:) לא דבקרקע חוו להטביל מחטין וזנורות ומשמע צאשבורן דומיא דכלי וקאמר התם מלמא התם שצצורה היו וגראה להציא אשה לא) אפילו לא נפסקו מההיא דתנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ח) ומייתי לה צפרק שמנה שרשים (צבא דף קט.) ר' יוסי אומר כל הימים מטהרין צוזחלין ופסולין לצוים כו' ופליג אה"ק דאמר כל הימים כמקוה שנאמר ולמקוה המים קרא ימים ומשמע דלמא ר' יוסי למימר דאע"ג דקוו וקיימי כדאמר צריס מכות (דף ד.) מטהרין נמי צוזחלין דלא צא הכתוב לנצל מהן תורת זחילה ופליגי צהכי דלת"ק אין מטהרין צוזחלין ולר' יוסי מטהרין צוזחלין אצל לכ"ע מטהרין צאשבורן וגם מדקאמר הכא אין המים מטהרים צוזחלין אלא פרת ציומי תשרי צלצד משמע צוזחלין הוא דלא מטהרי הא צאשבורן לא) אע"ג דליכא רובא צוזחלין: **א"ן** המים מטהרין בוזחלין בו'. פיר"ת בתשובה המתחלת משרצו מפילי חללים דאף על גב דשמואל לא) ואצוה דעציד מקוואות ציומי ניסן ורב דאמר מיטרא צמערבא כו' קיימי צחדא שיטא לא קי"ל הכי אלא

מעשר בהמה פרק תשיעי בכורות

עינאָא דמדליין. עניות המים הנוצעות צהרים רמים והנהו הוו גצוהים מפרת והיכי אמו מפרת: **סולמי דפרס**. א) מקלמין תחת הקרקע ועולינן צהרים כמו סולם: **והנהר הרביעי**. דכחד מינייהו חשיב להו ואת אמרת דמינייה קאמו: **הוא פרס דמעיקרא**. הוא פרת הנזכר למעלה ונהר יוצא מעדן וגו' א) שהשלשה נפרדין ממנו: **וינל שמו**. של פרת. ועל יונל ישלח שרשיו וגו' בעץ החיים מישתעי קרא ועץ החיים צגן עדן הוא ופרת הוא המשקה גן עדן: **פרין ורצין**. שגדל א) ורבה צלא שום מטר: **סהרא רבה פרת**. פרת יורד מא"י לצבל וכשהגשמים יורדין צא"י סהרא רבה היו פרת צצבל שירדו גשמים צמערבא לפי שגדל מחמת הגשמים: **מקוה ציומי ניסן**. מקוה מים חיים נוצעים צצית ולא היה מניחן לטבול צנהרות צצנימות הגשמים ירדו גשמים הרבה וקייש שמה ירבו מים שנוטפין מעצים לתוך הנהר שחס זוחלים דלא חוו לכן משום דהוו להו ספק צצותא) וצוצ כתיב מים א) חיים. ל"א על הוחלים על אותם שפלו מן העצים לקרקע ומן הקרקע זחלו וקילחו לתוך הנהר דאי לא נוטפים משום זוחלים לא מיפסלי דלמרינן צפ' ראשון דצמורה (דף יב.) השאצוה מיטרתה צהמשכה דהיינו שצמשיך מים שאוצים לתוך המקוה על ידי צנורות: א) צוזחלין. נוצעין: **ומפלי ציומי פארי**. כשהיו טובלות צנהר ציומי תשרי הי' עושה להם מחללות של קנים

שקורין קלוי"ש ומשליכן לתוך המים ועומדות עליהן וטובלות לפי צצנימי תשרי יש טיט רך דנהרות אכל שפתם וחופש שמה יעלה טיט למעלה על רגליהן ויהי חושך: ה"ג ופליגא א) ידידי אדידו. כלומר פליגא דשמואל אדשמואל: **אין המים מטהרין צוזחלין**. א) דכל שעה הוו מים נוטפין רצין עליהן: **אלא פרס ציומי תשרי**. שפרת היו מימיו פריין ורצין צוזחלין הנוצעים א) ממעייתות מרצין ועוד שמשרי סוף ימי הקיץ ולא ירדו גשמים (הרי א) ומן מרובה אלמא נהרות מתרצין ממנימי גשמים ולעיל אמר מכיפיה מיבריך. ליצנא אחרינא הא דאצוה דשמואל הוה עציז א) לצרתיה מקוואות ציומי ניסן מפני שהוא סוף החורף שירדו גשמים מרצוים אצל צאמצע החורף לא הוה עציז ופליגא אדשמואל דהוא אומר דכל שעה צעין מקוואות אלא פרת ציומי תשרי: צנין

דצפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף קד:) אמרינן דשמאש האי דסומקא כפרא ופניא כפרא דחלפא א) אורדיי דגן עדן משמע דצמורה העולם קאי דצשחרית חמה צמורה וכן פי' שם רבינו שמואל מדכתיב ויטע גן עדן מקדם ואע"ג דמתרגמינן מלקדמין מכל מקום משמע נמי מורח דהכי נמי קדמת עדן מקדם לגן עדן משמע צב"ר שהוא מורח ומתרגס מלקדמין ומיהו קרא איכא לדחויי שהוא מורחו של עדן אצל עדן גופיה בצמערב העולם וההיא דב"ב איכא לפרושי דלא חלפא ממש קאמר אלא צשחרית כשחמה יוצא יא'ו' מכה עמוד האור על גבי א) חדרי דגן עדן צצמערב ולערב מכה אור של גיהנם צצמורה ואין חימה על הטעם זה דנכל ענין כשנפרש כריך לאומרו דקאמר התם ואיכא דלמרי איפכא ולא מסתבד לומר דפליגי צהכי דמר סבר גן עדן צמורה ומר סבר צמערב א) ו**בפצי** ביומי תשרי. פירש בקוטרס שנותנות המפלים תחת רגליהם במים מפני הטטע שלא ימוך וכן משמע פרק מיעוקם (מה דף סו:) דאמר שמואל בר בר יתחק אשה לא מטבול צנמל ואע"ג דהשתא ליכא טיט אימר דדידינוי נפל פירוש ע"י ידידו שמדדה את עצמה ובתרה מייתי הא דאצוה דשמואל דהכא ובתרה מייתי הא דאמר רב גידל אמר רב נתנה תצטיל לצנה וטבילה לא עלתה לה טבילה ואע"ג דהשתא ליכא אימר דדידינוי נפל ור"ת מפרש ומפלי משום לניעות שהנהרות קטנים בימי תשרי ופורים להו מפלים שלא יראו אותן כדי שלא תמהרנה לטבול מפני הצונח ולא טבולו שפיר והיינו טעמא נמי שלא תטבול צנמל לפי שמצויים שם בני אדם וממהרת לטבול משום א) ציעקן דאינטי דומיא דההיא דקאמר התם לעיל אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס ומפרש התם משום דבעיתא דלמא נפלה ולא טבילה שפיר ולא גרסינן צהדיא דנמל ואע"ג דהשתא ליכא יא' **שמיא** ירבו מי נוטפין ע"א הווחאין והווי צוהי מי נשמים רובא. וכדפי' בקוגט' יא' ומי גשמים אין מטהרין צוזחלין כדקתני צב"כ מעיין מטהר צוזחלין ומקוה צאשבורן ואור"ת דאשבורן דמקוה דוקא למעוטי צוזחלין אצל צוזחלין דמעיין לאו דוקא למעוטי אשבורן אלא ה"ק המעיין מטהר אף צוזחלין אצל מקוה מטהר דוקא צאשבורן רגבי ליכא מייתי לה התם צב"כ דקתני מה דקתני מה מעיין אף מקוה בידי שמים יא' א) עשה מקוה לכתחלה אי מה מעיין מטהר בכל שהוא אף מקוה מטהר בכל שהוא מ"ל אך מעיין מעיין אף מקוה ומהמקוה צמ' סאה אי מה מעיין מטהר צוזחלין אף מקוה מטהר צוזחלין מ"ל אך מעיין

מעיין צוזחלין והמקוה צאשבורן יא' ויש להציא ראייה מים שעשה שלמה שהיו הכהנים טובלין צו אע"פ יא' שהמים מכונסים שם צמקוה ומיהו יש לחכות דצירושלמי קאמר יא' והיה לרחה הכהנים צו ולאו כלי הוא יא' ומפרש דרגלי השורים נקובים כמוציא א) וא"כ אפשר שיהיו צוזחלין וכן מקוה שעל יא' הפרווה צפ' אמר להם הממונה (ויומא דף לא.) שהיה מעין עיטס והיה כהן גדול טובל צו אפשר שנכנסין מזד אחד ויואלין מזד אחר ומיהו זה דבר פשוט דמי מעיין שנפסקו מן המעיין שמתהרין צאשבורן א) ממה נפשך שהרי נעשו מקוה מאחר שנפסקו מן המעיין לא) שמתהרין וצהדיא תנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"א) מעיין שהעצירו על גבי צריכה והפסיקו הרי הן כמקוה חזר והמשיכן כו' ומשקה צי מתצבאין לא) דקאמר צפ' קמא דפסחים (דף פ' א:) לא דבקרקע חוו להטביל מחטין וזנורות ומשמע צאשבורן דומיא דכלי וקאמר התם מלמא התם שצצורה היו וגראה להציא אשה לא) אפילו לא נפסקו מההיא דתנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ח) ומייתי לה צפרק שמנה שרשים (צבא דף קט.) ר' יוסי אומר כל הימים מטהרין צוזחלין ופסולין לצוים כו' ופליג אה"ק דאמר כל הימים כמקוה שנאמר ולמקוה המים קרא ימים ומשמע דלמא ר' יוסי למימר דאע"ג דקוו וקיימי כדאמר צריס מכות (דף ד.) מטהרין נמי צוזחלין דלא צא הכתוב לנצל מהן תורת זחילה ופליגי צהכי דלת"ק אין מטהרין צוזחלין ולר' יוסי מטהרין צוזחלין אצל לכ"ע מטהרין צאשבורן וגם מדקאמר הכא אין המים מטהרים צוזחלין אלא פרת ציומי תשרי צלצד משמע צוזחלין הוא דלא מטהרי הא צאשבורן לא) אע"ג דליכא רובא צוזחלין: **א"ן** המים מטהרין בוזחלין בו'. פיר"ת בתשובה המתחלת משרצו מפילי חללים דאף על גב דשמואל לא) ואצוה דעציד מקוואות ציומי ניסן ורב דאמר מיטרא צמערבא כו' קיימי צחדא שיטא לא קי"ל הכי אלא כדאיך

מים חיים, וחזרתו ובדקתי לפרשה וכן נראה צעיי כמו שפירשתי. ורובא דעלמא מפרשים טעפין כשאזנין ולא מילאם הוי. דמת הטעפין כמקוה (שבת סח: וכו"ג וזה סו. ע"ש בארובה). ופליגא ידידה אדידיה. דשמואל אשמואל (שבת שס.). אין המים מטהרים בוזחלין. אן מטהרין אדם וכלם טעופלין כן דרך וזחילה ואין להםטעין למקוה ולטבול כמקוה. אלא פרת ביומי תשרי. שדלתו הגשמים ירדו ובו צוזחלין עלהים ויש תורת מעין על נהרות המושקין. אלמא ספיקא ליה שגדלין ממי הגשמים, ואפי שמעמי צבכורות מטהרין צוזחלין הטעפין צנמוין מטהרין צריביו צוזחלין ויטבטלו הטעפין כן להיות זה וזה טובלין כן כשציל צוזחלין (שס.). הלוקח. לקח עשרה עולאים שלא תפשונו מן הסוף (ב"ב יז:).

מסורת הש"ס

א) שנת סה: נדרים מה.
ב) ונדה סא, א) צ"ק קי: [לעיל יא, א) (נדרשאת צו, א) (ע"י ה"ט ש"י שנת סה: ד"ה וסבר, א) צ"ל ונובעין צ"ק, א) וצ"ל לתמן מרובה ומיבת הרי נמחק צ"ק, א) צ"ק, ט) כ"א מעשי מעידין כו צ"ק, א) צ"ל רבה, ט) צ"ק, א) צ"ק, ט) צ"ל ד"ע צמערב, א) כ"א א) וצ"ל עומד אור של חמה ע"ג כו' ולערב מכה עמוד האור של חמה כנגד גיהנם צצמורח א) צ"ל צ"ק, א) ורד"י, ט) וע"פ חוס' צ"ב פד. ד"ה צצפרא וע"י היטב חוס' קדושין עא: ד"ה עד היקין, ט) ציעומתא, א) צ"ל רמון,

ⓘ

הנהות הב"ח

א) נגרא מטהררים בוזחליים: א) שם צנשנה הלוקח או ענינו: א) רש"י ד"ה מקוה וכו' מים חיים צוזחלין נובעין לשנא אחרינא וכו' ע"י צנורות הס"ד והשאר נמחק:

ⓘ

לעזי רש"י

קלוי"ש [קלידיי'שן]. רשתות-צברים, מתצללות.

ⓘ

מוסף רש"י

נהרא מכיפיה מיבריך. משמחו וממקוריו ומסלט, סלט מתרגמינן כ"פא, מכיפיה מיבין ונא מלמא גשמיים (שבת סח:). מיטרא במערבא. דאריך ישראל. סהרא רבה פרת. פרט מעיד דנדר שהוא יורד מתוך ישראל צנכל ונכל ממי הגשמים ויורעין בני צבל שירדו גשמים הכי ארך ישראל ושחמים על אחיהם (שם וכו"ג ודרים א). מקוה בינומי ניסן. אן מים מוטנסיין או סתוך לנהר וממשיך לתוכן מי הנהר וטובלות שם (שבת סח.) ואין טובלות צנהר גדל ונימיו מתצרכין ע"י גשמים (שם סח:). שמוא ירבו נוטפין. היט גשמים, על הווחליין. הטבעין, ומנן צמכת מקואות (פ"ה מ"ה) צוזחלין דמעין והטעפין כמקוה, וניטו צמורי' אף מעין וצור מקוה מים, יטל מילא על כתפו ועשה מקוה בתחילה יסא טטור מ"ל מעין, מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים, אי מה מעין מטהר צוזחלין אף מקוה מטהר צוזחלין מ"ל אך מעין, המעין מטהר צוזחלין ומקוה מטהר צאשבורן, ומיהו צצטורן אשם דקווי וקיימי, לאספוקי אשם הטבול צו כלם דרך צוזחלין כשגן מנשיכן ויורדים למקוה לא עלתה להם טבילה, דצור ומקוה כתיב דקוו וקיימי, אצל טבעין מטהרין כמו שגן צוזחלין ומושכין מנצוה לגמור כדריך כל הנהרות, הלך ציומי ניסן שנהרות גדלין ממי הגשמים של ימי החורף ומתפזרת השלגים, חיים שמה ירדו הטעפין על צוזחלין שמוספו צנהר מן הגשמים על צוזחלים החיים וצטלו צוזחלין החיים צנוטפין ואין מורח מעין עליהן לנהר צוזחלין אלא צאשבורן ועציד להו מקואות דקוו וקיימי. ואפי קצתו מרבינו הלוי משום דספק צציות נינהו וצוה טעונה מים חיים, ואפי אפשר להעמיז מושם דלמרינן חומר צוצ מנצוה שחז טעון מים חיים וצוה חזית טעונה